

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
 Imienia Generała Broni Karola Świerczewskiego

17/71

~~SECRET~~
~~SECRET~~
T A I N E

Egz. Nr 1

**ZASADY
 WSPÓŁCZESNEJ OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU**

WARSZAWA

MARZEC

1969

1-2, 4-9

ARCHIWUM
 SZKOLENIOWA
 AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
 a. gen. broni K. Świerczewskiego
834600

12/21

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
Imienia Generała Broni Karola Świerczewskiego

~~SECRET~~
~~SECRET~~
T A I N E

Egz. Nr 1

ZASADY
WSPÓŁCZESNEJ OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU

BIBLIOTEKA SZKOLENIO
1013130
IMP. GEN. BRON. ŚWIERCZEWSKI

WARSZAWA

MARZEC

1969

1-2, 4-9

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIO
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
a. gen. Broni K. Świerczewskiego
834600

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

Przeł. prot. 12657

~~SECRET~~

~~T A J N Y~~
Egz.nr. 1

ZASADY
WSPÓLCZESNEJ OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU

WARSZAWA

MARZEC

1969r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOŁY WARSZAWSKIEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

234600

Niniejsze opracowanie jest tłumaczeniem skryptu
- wyd. Akademii Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych ZSRR
p.t./orygin./ "Osnowy sowniejnnoej nastupatielnoej opiera-
eji fronta" , Moskwa 1969.

T R E Ś C '

str.

WSTEP	3
I. ROLA OPERACJI ZACZEPNYCH FRONTU W OPERACJI STRATEGICZNEJ na TDW. Operacje zaczepne frontu - część składowa operacji strategicznej. Ostateczne rozgromienie przeciwnika na TDW i opanowanie ważniejszych obiektów i rejonów teatru - zasadnicze przeznaczenie frontów. Wzajemny związek działań zaczepnych frontu z działaniami innych rodzajów sił zbrojnych w operacji strategicznej.....	4
II. OPERACJE ZACZEPNE FRONTU Z UŻYCIEM BRONI JĄDROWEJ. ZASADY OGOLNE. Cel, zadania i rozmach operacji. PRZYGOTOWANIE OPERACJI ZACZEPNEJ. Znaczenie przygotowania operacji. Planowanie operacji. Planowanie użycia broni jądrowej. Stała gotowość bojowa wojsk. Zagadnienia zabezpieczenia działań bojowych wojsk. PROWADZENIE OPERACJI ZACZEPNEJ. Charakterystyczne cechy operacji. Możliwe sposoby prowadzenia operacji i rozgromienia dużych zgrupowań nieprzyjaciela. Wykonanie pierwszego uderzenia jądrowego i przejście wojsk do natarcia. Rozgromienie przeciwnika w pasie przygranicznym. Rozwinięcie natarcia.....	8
III. OPERACJE ZACZEPNE FRONTU W OKRESIE BEZJĄDROWYM. ZASADY OGOLNE. Możliwości bojowe frontu. Cele, zadania i rozmach operacji. PRZYGOTOWANIE OPERACJI. Planowanie operacji. Stworzenie zgrupowań uderzeniowych. PROWADZENIE OPERACJI. Sposoby prowadzenia operacji i rozgromienia zgrupowań przeciwnika. Rozgromienie przeciwnika w pasie przygranicznym. Rozwinięcie natarcia. Przejście wojsk do działań z użyciem broni jądrowej.....	21

W S T Ę P

Rozwój naszej sztuki operacyjnej jest uwarunkowany charakterem przyszłej wojny i poglądami na jej prowadzenie, stanem naszych sił zbrojnych, stanem sił zbrojnych przypuszczalnego przeciwnika, a także doświadczeniami minionych wojen.

W rezultacie wielkiej pracy naukowo-badawczej i uogólnienia materiałów z licznych ćwiczeń, w obecnym czasie posiadamy dość rozwiniętą naukowo uzasadnioną teorię sztuki operacyjnej, w tej liczbie teorię przygotowania i prowadzenia operacji zaczepnej frontu.

Jak wiadomo, przyszła wojna - to przede wszystkim wojna raketowo-jądrowa. Może ona rozpocząć się tak z nieograniczonym, jak i z ograniczonym użyciem broni jądrowej. Jednocześnie z tym może zaistnieć taka polityczna i militarno-strategiczna sytuacja, kiedy działania wojenne rozpoczną się i będą prowadzone w ciągu określonego czasu bez użycia broni jądrowej.

Operacje zaczepne frontu mogą zatem rozpoczynać się i być prowadzone z użyciem broni jądrowej lub rozpoczynać się i być prowadzone zwykłymi środkami rażenia z możliwością następnego przejścia do użycia broni jądrowej.

We współczesnych warunkach wzrosło znaczenie zaskoczenia. W związku z tym ważniejszym zadaniem jest zapewnienie stałej gotowości bojowej wojsk i ich możliwości do wykonania potężnych, niespodziewanych uderzeń na przeciwnika, odparcie jego uderzeń i przejścia do zdecydowanego natarcia w różnych warunkach rozpoczynania działań wojennych.

W niniejszym wykładzie ma się na względzie przedstawienie najważniejszych zagadnień przygotowania i prowadzenia współczesnych operacji zaczepnych frontu z użyciem i bez użycia broni jądrowej.

ROLA OPERACJI ZACZEPNYCH FRONTU W OPERACJI STRATEGICZNEJ
NA TEATRZE DZIAŁAŃ WOJENNYCH

Operację strategiczną na teatrze działań wojennych prowadzi się na całą jego głębokość dla osiągnięcia celów polityczno-militarnych. Do prowadzenia operacji strategicznej wykorzystywane są związki operacyjne /ataktyczne/ strategicznych wojsk raketowych, sił powietrznych, wojsk lądowych, wojsk obrony powietrznej kraju i marynarki wojennej przy decydującej roli strategicznych wojsk raketowych. Operacje zaczepne frontów rozpatrujemy jako część składową operacji strategicznej na teatrze działań wojennych.

Doświadczenia szkolenia operacyjnego prowadzonego w Naszych Siłach Zbrojnych wykazują, że dla osiągnięcia celów operacji strategicznej nie wystarczy zniszczyć środki jądrowe wroga, rozmieszczone w głębi teatru, porazić zasadnicze zgrupowania wojsk i zdeorganizować jego tyły, a także kierownictwo państwowe i wojskowe. Dla ostatecznego zwycięstwa konieczne jest rozgromienie przeciwnika bezpośrednio przeciwstawiającego się wojskom frontu a nie podlegającego uderzeniom strategicznych sił jądrowych oraz pełne zakończenie rozgromienia ocalałych i zachowujących zdolność bojową zgrupowań wroga, na które były wykonane uderzenia strategicznymi siłami jądrowymi, rozgromienie w głębi teatru tych jego zgrupowań, które nie dostały się pod uderzenia środków strategicznych, a także opanowanie ważniejszych rejonów i obiektów na teatrze działań wojennych. Zatem wojska frontu w operacji strategicznej powinny nie tylko zakończyć rozgromienie różnych pod względem składu zgrupowań wroga, lecz w pewnym stopniu samodzielnie, własnymi siłami i środkami, dokonać rozgromienia zgrupowań przeciwnika.

Tak więc, we współczesnych warunkach rola operacji zaczepnych frontu w porównaniu z rolą tych operacji w minionych wojnach bezsprzecznie zmieniła się. Jednak bez frontów, bez wysiłków wszystkich rodzajów wojsk i sił zbrojnych nie można osiągnąć ostatecznego rozgromienia przeciwnika na teatrze, a zatem nie można osiągnąć pełnego zwycięstwa nad wrogiem. Co się tyczy

opanowania ważnych obiektów, rejonów i całego terytorium przeciwnika, to w tym wypadku fronty stanowią główną i w istocie rzeczy jedyną siłę.

Rola tej lub innej operacji zaczepnej frontu w operacji strategicznej na teatrze działań wojennych będzie uwarunkowana konkretnymi właściwościami teatru, zamiarem operacji strategicznej, położeniem operacyjnym oraz przeznaczeniem i kierunkiem natarcia wojsk frontu.

Fronty mogą działać w składzie pierwszego rzutu operacyjnego na głównym lub na innych kierunkach, znajdować się w składzie drugiego rzutu operacyjnego / w odwodzie Naczelnego Dowództwa/ i wchodzić do bitwy w toku operacji strategicznej.

Mówiąc o roli frontów w operacji strategicznej na teatrze działań wojennych, należy szczególnie podkreślić, że cele takich operacji mogą być osiągnięte tylko wspólnymi wysiłkami związków operacyjnych /taktycznych/ wszystkich rodzajów sił zbrojnych. Dlatego wykorzystanie tego lub innego związku operacyjnego /ataktycznego/ rodzaju sił zbrojnych rozpatruje się w połączeniu z użyciem związków operacyjnych innych rodzajów sił zbrojnych.

W związku z tym uzgodnienie działań frontu ze związkami operacyjnymi innych rodzajów sił zbrojnych i innymi frontami nabiera nader ważnego znaczenia.

Działanie wojsk frontu w ślad za uderzeniami strategicznych wojsk raketowych, we współdziałaniu z lotnictwem dalekiego zasięgu, wojskami obrony powietrznej kraju, siłami floty, strategicznymi desantami powietrznymi, a także z sąsiednimi frontami, stanowią podstawę pomyślnego przeprowadzenia frontowej operacji zaczepnej.

Wzajemny związek natarcia frontu z działaniami strategicznych wojsk raketowych jest uzależniony od zamiaru operacji strategicznej i od pełnego wykorzystania w odpowiednim czasie przez wojska frontu rezultatów uderzeń jądrowych do definitywnego rozgromienia zasadniczych zgrupowań przeciwnika. Dlatego celowe jest informowanie we właściwym czasie frontu

o uderzeniach jądrowych strategicznych wojsk raketowych w pasie natarcia, o czasie wykonania tych uderzeń i o mocy użytych ładunków jądrowych. Pozwoliłoby to dowódcy frontu najbardziej celowo wykorzystać zgrupowanie uderzeniowe w ślad za uderzeniami jądrowymi środków strategicznych /lecz nie zaw-
sze jest to możliwe do wykonania/.

Lotnictwo dalekiego zasięgu może brać udział w pierwszym uderzeniu jądrowym strategicznych sił jądrowych i jednocześnie może ono działań częścią sił w operacjach frontu i floty. Szczególnie wielki wpływ będzie miało działanie lotnictwa dalekiego zasięgu na prowadzenie operacji frontu, kiedy będzie mu się wydzielać lotny resurs. Z kolei pomyslność działań lotnictwa dalekiego zasięgu będzie w dużej mierze uzależniona od działań frontów, w tej liczbie i od realizacji przedsięwzięć mających na celu zabezpieczenie jego przelotów.

Bardzo ważne jest uzgodnienie działania sił i środków OPL frontu z działaniami wojsk OPK dla odparcia napadu nieprzyjacie-
la z powietrza na początku działań wojennych, a także w toku operacji strategicznej.

Mówiąc o flocie, należy mieć na uwadze, że swymi okrętami podwodnymi bierze ona udział w pierwszym uderzeniu jądrowym. Ponadto flota przeprowadza operacje mające na celu zniszczenie zgrupowań lotnikowców, sił podwodnych przeciwnika, a także działa na jego liniach komunikacyjnych i tym samym wywiera bezpośredni wpływ na rozwój natarcia frontów. Od działań floty zależeć będzie szczególnie natarcie frontu na kierunku nadmorskim, kiedy zachodzi potrzeba rozwiązywania wspólnych zadań w zakresie opanowywania stref cieśnin, wysadzenia desantów morskich, niedopuszczenia do wysadzenia oraz odparcia desantów morskich nieprzyjaciela.

W wypadku gdy w pasie frontu wysadzone /zrzucone/ są strategiczne i operacyjne desanty powietrzne, uzgadniają się między nimi i wojskami frontu działania związane z rozgromieniem zgrupowań przeciwnika i opanowaniem ważnych rejonów i obiektów na głębokich tyłach wroga.

Niemniej ważne znaczenie posiada współdziałanie frontu z sąsiednimi frontami w toku realizacji zadań pierwszego

uderzenia jądrowego, szczególnie podczas odpierania napadu przeciwnika z powietrza, a także przy wykonywaniu zadań mających na celu zniszczenie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela i rozgromienie jego zgrupowań na wewnętrznych skrzydłach.

Wydaje się szczególnie konieczne omówienie roli operacji zaczepnych frontu, w okresie bezjądrowym. Uważamy za realny taki okres tak w Europie, jak i na innych teatrach działań wojennych w tej liczbie na blisko-wschodnim i daleko-wschodnim jako jeden z okresów operacji strategicznej, a także jako jeden ze sposobów rozpoczynania wojny. Ważne jest mieć na uwadze, iż okres bezjądrowy może w dowolnym czasie przekształcić się w okresie zdecydowanych działań jądrowych, przy czym operacje zaczepne frontu należy koniecznie rozpatrywać w tym okresie w ramach operacji grup frontów.

Jak wiemy wojna bezjądrowa - to wojna z użyciem tylko zwykłych środków rażenia. Główną rolę w osiągnięciu celów strategicznych na teatrze działań wojennych w okresie bezjądrowym będą odgrywać wojska lądowe /fronty/ wspólnie z lotnictwem. Biorąc pod uwagę ogólny cel i zadania sił zbrojnych w tym okresie, zasadniczy cel natarcia wojsk lądowych frontów może polegać na niedopuszczeniu do napadu i wtargnięcia przeciwnika, rozgromienia jego zasadniczych sił z ich bronią jądrową i opanowaniu ważniejszych rejonów, z tym, aby zapewnić porażenie przeciwnika nawet w wypadku, jeśli zdecyduje się on użyć broni jądrową. Należy podkreślić, że w bezjądrowym okresie działań, wielkie znaczenie mają działania związków operacyjnych wojsk lądowych /frontów/ uzgodnione z działaniami lotnictwa dalekiego zasięgu, wojsk obrony powietrznej kraju, a podczas działań na kierunku nadmorskim - i floty.

Tak więc, główna rola operacji zaczepnych frontu w operacji strategicznej będzie polegała na tym, aby w ślad za uderzeniem strategicznych wojsk raketowych przejść do zdecydowanych działań, celem ostatecznego rozgromienia przeciwnika. W bezjądrowym okresie wojny główną rolę w wykonaniu zadań na teatrze odgrywać będą fronty, co koniecznie należy

uwzględnić podczas przygotowania i prowadzenia operacji w podobnych warunkach.

II.

OPERACJE ZACZEPNE FRONTU Z UŻYCIEM BRONI JĄDROWEJ

ZASADY OGÓLNE

Cel, zadania i rozmach operacji zaczepnej.

Rozpatrując cel, zadania i rozmach współczesnych operacji zaczepnych frontu należy podkreślić, że będą one znacznie różnić się od operacji minionych wojen, bowiem w obecnym czasie decydującą rolę będą odgrywać środki jądrowe oraz bardzo udoskonalone zwykłe środki rażenia.

Bojowe możliwości frontu charakteryzują się następującymi czynnikami:

- po pierwsze; w skład frontu weszły potężne środki przenoszenia broni jądrowej zapewniające wykonanie uderzeń na nieprzyjaciela na głębokość do 400-500 km. Front jest w stanie zdecydowanie porazić wszystkie ważniejsze obiekty przeciwstawiającego się zgrupowania wojsk nieprzyjaciela, które nie są rażone przez strategiczne siły jądrowe.
- po drugie; bardzo duże jest nasycenie wojsk czołgami, wozami bojowymi i transporterami opancerzonymi. Front może posiadać do 6 - 8 tys. czołgów, do 1000 samolotów bojowych, ok. 4-5 tys wozów bojowych i transporterów opancerzonych. Pozwala to stwarzać silne zgrupowania uderzeniowe wojsk lądowych i lotnictwa frontu do prowadzenia natarcia w wysokim tempie i na dużą głębokość;
- po trzecie: wojska frontu zdolne są do zadania poważnych strat nieprzyjacielowi przy użyciu zwykłych środków rażenia i broni chemicznej
- po czwarte: wojska frontu wyposażone są w skuteczne środki walki z lotnictwem przeciwnika w powietrzu /przeciwlotnicze rakiety i myśliwce przechwytyjące/, co pozwala jednocześnie zniszczyć setki celów powietrznych podczas odpierania nalotów

lotnictwa przeciwnika.

Wreszcie, front posiada znacznie zwiększone możliwości odnośnie zabezpieczenia działań bojowych wojsk w operacji w zakresie rozpoznania przeciwnika, walki radioelektronicznej inżynieryjnego i materiałowo-technicznego zabezpieczenia. Znacznie zwiększyły się możliwości osiągnięcia nieprzerwanego i stałego dowodzenia wojskami w rezultacie wyposażenia organów dowodzenia w nowe środki łączności, a także zastosowania środków automatyzacji i mechanizacji w niektórych procesach dowodzenia.

Ogólnym celem operacji zaczepnej frontu jest ostateczne rozgromienie zasadniczych raketowych lotniczych i lądowych zgrupowań nieprzyjaciela, niedopuszczenie do realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych oraz opanowanie ważniejszych rejonów i obiektów na danym kierunku strategicznym teatru działań wojennych.

Rozmach operacji zaczepnych frontu może być najróżniczszy, jednakże w najbardziej sprzyjających warunkach prowadzenia operacji będzie on charakteryzował się następującymi danymi: głębokość operacji frontu może dochodzić do 500-800 km, na głównym kierunku do 1000km i więcej; średnie tempo natarcia 60-80 km; czas trwania operacji frontu 12-15 dni; szerokość pasa natarcia frontu 300-500 km.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że każda operacja zaczepna frontu, prowadzona na określonym teatrze działań wojennych i w określonej sytuacji strategicznej, będzie mieć swoje konkretne wskaźniki, które mogą być większe lub mniejsze od podanych.

Dla osiągnięcia celu operacji frontowi określa się zwykle zadania pierwszego uderzenia jądrowego, a także zadania bliższe i dalsze.

Treścią zadania pierwszego uderzenia jądrowego środkami frontu może być zniszczenie operacyjno-taktycznych środków napadu jądrowego nieprzyjaciela celem niedopuszczenia do użycia ich na wojska i obiekty tyłowe zadanie zdecydowanych strat zasadniczym zgrupowaniom

wojsk i lotnictwa nieprzyjaciela, a także porażenie jego środków obrony przeciwlotniczej, ważniejszych punktów dowodzenia i naprowadzania, oraz obiektów tyłowych dla stworzenia warunków zapewniających szybkie rozgromienie wrogich zgrupowań w toku operacji zaczepnej.

Treścią zadania bliższego frontu może być rozpoczęcie w ślad za pierwszymi uderzeniami środków strategicznych natarcia nie tylko na lądzie, lecz i w powietrzu tak, aby zakończyć rozgramianie lub rozgromić przeciwstawiające się zgrupowania z ich środkami jądrowymi, opanować rejony i obiekty, których uchwycenie spowoduje zniszczenie operacyjnej trwałości obrony przeciwnika i stworzy dogodne warunki do dalszego rozwinięcia natarcia w wysokim tempie w głąb teatru działań wojennych. Głębokość zadania bliższego frontu może wynosić od 300-500 km.

Treścią zadania dalszego frontu może być zniszczenie nowo odkrytych środków napadu jądrowego nieprzyjaciela; zakończenie rozgramiania lub rozgromienie jego odwodów strategicznych i opanowanie obiektów i rejonów, których uchwycenie zapewnia osiągnięcie celu operacji. Głębokość zadania dalszego, w zależności od ogólnej głębokości operacji, może wynosić 400-500 km i więcej.

Treść i głębokość zadania bliższego oraz dalszego, terminy ich wykonania / a zatem i tempo natarcia / ustanawia się w każdym przypadku uwzględniając konkretne warunki położenia na teatrze działań wojennych.

Przygotowanie operacji zaczepnej

Główne zadanie przygotowania operacji polega na tym, aby jeszcze do rozpoczęcia działań wojennych przewidzieć i zrealizować wszystkie przedsięwzięcia, które gwarantowałyby pomyślne wykonanie zadań przez wojska frontu w każdych warunkach rozpoczynania wojny i przede wszystkim zabezpieczyły wykonanie nie spodziewanego uderzenia na nieprzyjaciela oraz udaremnienie jego napadu. Wszystkie przedsięwzięcia dotyczące przygotowania operacji są nie tylko wzajemnie między sobą nierozzerwalnie związane

lecz znajdują się również w określonym związku z przedsięwzięciami przeprowadzonymi przez inne związki operacyjne sił zbrojnych, uczestniczące w operacji strategicznej. Decyzja dowódcy frontu o operacji jest podstawą do przeprowadzenia wszystkich przedsięwzięć związanych z przygotowaniem i prowadzeniem operacji, przy czym decyzja może być słuszna tylko w tym wypadku jeśli oparta jest na wiarygodnych danych o zgrupowaniu przeciwnika, na obiektywnej ocenie realnych możliwości wojsk^{obu} stron i na możliwie dokładnych kalkulacjach operacyjnych.

Ważnym elementem przygotowywania operacji jest planowanie, którego istota polega na zgodnym z zamiarem i decyzją dowódcy frontu wybraniu uzasadnionego, optymalnego wariantu użycia posiadanych sił i środków do wykonania na czas postawionych zadań i osiągnięcia celu operacji.

Operację zaczepną frontu planuje się według zadań. Najbardziej szczegółowo i dokładnie planuje się użycie sił i środków w pierwszym uderzeniu jądrowym, odparcie napadu przeciwnika, obronę wojsk przed bronią masowego rażenia, sposób osłony podejścia i rozwinięcia, a także działania bojowe wojsk na pierwszym, a w miarę możliwości na drugim i nikiiedy na trzecim dniu natarcia. Zadania dalsze planuje się bardziej ogólnie bez detalizacji zadań według dni, pokazując tylko ostateczny cel operacji oraz ugrupowanie wojsk po jego osiągnięciu.

Głównym zagadnieniem planowania operacji jest użycie broni jądrowej. Szczególnej uwagi wymaga planowanie pierwszego uderzenia jądrowego, które jest żmudnym i odpowiedzialnym zadaniem. Przede wszystkim należy prawidłowo określić jego cel i zadania. Przy czym z dużej ilości różnorodnych obiektów należy umiejętnie wybrać najważniejsze, te których porażenie wywiera decydujący wpływ na osiągnięcie celów operacji. Dla zapewnienia największego stopnia porażenia należy koniecznie prawidłowo ustalić najbardziej wrażliwe elementy obiektów, których zniszczenie narusza trwałość tych obiektów, a także określić moc ładunków jądrowych i środków ich przenoszenia z uwzględnieniem racjonalnego wykorzystania właściwości każdego z tych środków przenoszenia.

Przy planowaniu pierwszego uderzenia jądrowego frontu należy koniecznie uwzględnić warunki i charakter współdziałania ze strategicznymi wojskami raketowymi. Istota tego współdziałania polega przede wszystkim na tym, aby nie zużyć frontowych sił jądrowych w strefie uderzeń wykonywanych strategicznymi siłami jądrowymi. Dlatego też dowództwu frontu znana powinna być linia, poza której granicami obiekty nieprzyjaciela rażone są przez strategiczne wojska jądrowe. Taką linię zwykle określa się na odległości 300-400 km od wójsk własnych.

Ważne znaczenie posiada określenie układu i czasu trwania pierwszego uderzenia jądrowego. Wiadomo, że pierwsze uderzenie jądrowe frontu może być wykonane niespodziewanie na przeciwnika znajdujacego się w miejscach stałej dyslokacji lub w okresie jego wychodzenia i rozwijania, albo jednocześnie na zgrupowanie nieprzyjaciela rozpoczynającego wychodzenie i na miejsca stałej dyslokacji. Przy tym może ono być wykonane jednocześnie z natarciem jądrowym przeciwnika /spotkaniowe uderzenie jądrowe/. Wreszcie możliwy jest i taki niesprzyjający dla nas wypadek, kiedy pierwsze uderzenie jądrowe będzie wykonywane po niespodziewanym napadzie przeciwnika i przybierze formę uderzenia odwetowego. We wszystkich wymienionych sytuacjach pierwsze uderzenie jądrowe frontu może być wykonane tak w dzień, jak i w nocy, przy czym odpalenie raket niezależne jest od pory roku, doby i warunków meteorologicznych. Jest w pełni zrozumiałe, iż w zależności od przedstawionych warunków będą określane kolejności wykonania pierwszego uderzenia jądrowego, a także niezbędne siły i środki.

W celu niedopuszczenia do niespodziewanego napadu nieprzyjaciela należy planować wykonanie pierwszego uderzenia jądrowego frontu na przeciwnika już po pierwszych oznakach jego przygotowywania się do napadu. Zadanie to można zrealizować wykonaniem pierwszego uderzenia jądrowego na miejsca stałej dyslokacji jego sił lub podczas ich wyprowadzania i rozwijania do napadu. Inne warunki wykonania pierwszego uderzenia jądrowego należy również uwzględniać przy jego planowaniu, przy czym szczególnie uwagi wymaga gotowość do wykonania pierwszego uderzenia jądrowego

w warunkach, gdy nieprzyjacielowi uda się w jakimś stopniu osiągnąć zaskoczenie tak, aby nie dać jemu możliwości zaskoczenia nas.

Przy planowaniu pierwszego uderzenia jądrowego frontu należy dokładnie ustalić moc ładunków jądrowych, ich ilość oraz rodzaj środków przenoszenia jakimi będzie wykonywane uderzenie na każdy obiekt nieprzyjaciela. Moc i ilość ładunków jądrowych, a także rodzaj nosicieli określa się zgodnie z niezbędnym /założonym/ stopniem porażenia zgrupowań wojsk i obiektów nieprzyjaciela.

Niezbędny stopień porażenia obiektów ustala się zależnie od ich ważności, charakteru zgrupowań wojsk nieprzyjaciela, znaczenia ich porażenia dla wykonania zadań oraz osiągnięcia celu operacji. Jednocześnie stopień porażenia obiektów powinien zapewniać osiągnięcie niezbędnej przewagi nad nieprzyjacielem w rezultacie czego mogą być stworzone dogodne warunki do ostatecznego zrozmoczenia jego sił energicznym natarciem wojsk, przede wszystkim na głównym kierunku, a także warunki do użycia lotnictwa frontowego i desantów powietrznych.

Kryterium stopnia porażenia innych obiektów - punktów dowodzenia, węzłów łączności, punktów radiotechnicznych i obiektów tyłowych przeciwnika - jest wyprowadzenie z szyku siły żywej i techniki. W wypadku rozmieszczenia ich w ukryciach inżynierskich, wskaźnikiem stopnia porażenia może być zburzenie i zniszczenie tych ukryć z czasowym lub pełnym przerwaniem ich działalności.

Ważnym zagadnieniem przygotowania operacji jest utrzymanie w stałej wysokiej gotowości bojowej wojsk frontu. Wysoka gotowość bojowa wojsk do wykonania każdego zadania, które może wynikać zależnie od sytuacji, to główne wymaganie, a także zasadniczy warunek zapewniający niespodziewane wykonanie pierwszego uderzenia jądrowego i przejścia na czas do natarcia wojsk frontu w ślad za tym uderzeniem.

Precyzyjny system doprowadzania wojsk do podwyższonej i pełnej gotowości bojowej opracowany jeszcze w okresie pokoju jest jednym z zasadniczych warunków, zapewniających pomyślnie i na czas wykonanie zadań w operacji.

W okresie pokoju, w zależności od sytuacji, stan gotowości bojowej wojsk może być różny. Wojska te mogą znajdować się w stałej gotowości bojowej, co jest charakterystyczne dla zwykłych warunków okresu pokoju. W warunkach pewnego zaostżenia się sytuacji wojska doprowadza się do podwyższonej gotowości, a w przewidywaniu rozpoczęcia wojny lub w razie nagłego zaostżenia się międzynarodowej sytuacji doprowadza się je do pełnej gotowości bojowej.

Zasadniczym elementem przygotowania operacji jest także wszechstronne zabezpieczenie działań bojowych wojsk.

Ważniejszymi przedsięwzięciami w zakresie zabezpieczenia są: dobrze zorganizowane, nieprzerwane rozpoznanie, maskowanie operacyjne i obrona wojsk przed bronią masowego rażenia, a także zabezpieczenie materiałowe wojsk.

Za główne zadanie rozpoznania wszystkich rodzajów należy uważać wykrycie na czas bezpośredniego przygotowania przeciwnika do napadu jądrowego i określenie najbardziej prawdopodobnego czasu jego rozpoczęcia. Rozpoznanie powinno zapewnić ujawnienie zamiaru działań nieprzyjaciela wykrycie jego ugrupowania, szczególnie środków jądrowych. Wykrycie najbardziej dogodnych obiektów, na które najdogodniej będzie użyć broni jądrową w pierwszym uderzeniu. Od rozpoznania wymaga się nie tylko wykrycia składu i ogólnego położenia zgrupowań przeciwnika, lecz i ustalenia wszystkich niezbędnych danych potrzebnych do najbardziej efektywnego użycia broni jądrowej i innych środków rażenia. W celu otrzymania na czas pewnych i wiarygodnych danych do realizacji przedsięwzięć rozpoznawczych przewiduje się wykorzystanie się i środków rozpoznania różnych rodzajów sił zbrojnych.

Osiągnięcie zaskoczenia i sukcesu w operacji zaczepnej prowadzonej na początku wojny zależy w dużym stopniu od skrytości jej przygotowania w okresie pokoju, co zapewnia przede wszystkim dokładne zaplanowanieⁱ zrealizowanie przedsięwzięć maskowania operacyjnego.

Maskowanie operacyjne ma na celu wprowadzenie przeciwnika w błąd odnośnie do prawdziwego rozmieszczenia wojsk, zamiaru i charakteru działań, obiektów i czasu użycia broni jądrowej i innych środków masowego rażenia. Za zasadnicze sposoby

maskowania należy uznać: ukrycie, imitację, działania demonstracyjne i dezinformację.

We współczesnych warunkach szczególnego znaczenia nabiera planowanie i organizacja obrony wojsk oraz obiektów tyłowych przed bronią masowego rażenia. Przedsięwzięcia z zakresu obrony wojsk i obiektów tyłowych planuje się w celu niedopuszczenia do ich porażenia, przede wszystkim jądrową, a także chemiczną i biologiczną bronią przeciwnika lub maksymalnego osłabienia rezultatów jego oddziaływania, zachowania możliwości bojowych wojsk, żywotności tyłów oraz zabezpieczenia pomyślnego wykonania zadań i osiągnięcia celów operacji.

Podczas przygotowywania operacji należy przejawiać szczególną troskę o zorganizowanie materiałowo-technicznego zabezpieczenia wojsk do czego jest nieodzowne:

- po pierwsze: jeszcze do chwili rozpoczęcia wojny stworzenie na teatrach działań wojennych ukrytych i rozśrodkowanych zapasów środków materiałowych w rozmiarach zabezpieczających działanie wojsk na całą planowaną głębokość operacji z uwzględnieniem możliwych strat od uderzeń jądrowych nieprzyjaciela;
- po drugie: przygotowanie takiego systemu organizacji dowozu środków materiałowych do wojsk, który pozwalałby ciągle utrzymywać zapasy w ustalonych normach;
- po trzecie: utrzymanie uzbrojenia i techniki w sprawności gwarantującej wojskom pomyślne wykonanie zadań postawionych w operacji.

Ważne jest także to, aby już w okresie pokoju organa tyłowe grup wojsk i przygranicznych okręgów posiadały taki sam stopień gotowości bojowej jak wojska.

Takie są zasadnicze zagadnienia przygotowania operacji zaczepnych frontu.

Prowadzenie operacji zaczepnej

We współczesnych warunkach możliwe są różne sposoby prowadzenia operacji. Zasadniczy z nich polega na porażeniu przeciwnika niespodziewanym, zmasowanym uderzeniem broni jądrowej i na energicznym natarciu wojsk pancernych i zmechanizowanych w połączeniu z wysadzeniem desantów powietrznych w ślad

za uderzeniami jądrowymi na kilku najkrótszych kierunkach /oczywiście z obejściem niebezpiecznych stref skażeń/ w celu rozcięcia głównego i innych zgrupowań przeciwnika oraz kolejnego ich zniszczenia.

Może być zastosowany i taki sposób prowadzenia operacji zaczepnej, jak wykonanie uderzeń jądrowych i natarcie wojsk na zbieżnych kierunkach, celem okrążenia i zniszczenia zasadniczych sił nieprzyjaciela przy współdziałaniu z sąsiednimi armiami i frontami, lub samodzielnie z jednoczesnym rozwinięciem natarcia w głąb na innym /innych/ kierunku dla rozcięcia operacyjnego zgrupowania przeciwnika i kolejnego jego zniszczenia.

Na kierunku nadmorskim sposób prowadzenia operacji może polegać na tym, aby odciąć przeciwstawiające się zgrupowanie nieprzyjaciela lub część jego sił od innych zgrupowań na teatrze, względnie od baz morskich, a następnie zniszczyć je.

Możliwe jest zastosowanie i innych sposobów prowadzenia operacji, a także różnych ich kombinacji.

Co się tyczy sposobów rozgromienia silnych zgrupowań nieprzyjaciela, to mogą one być różne. Podstawą każdego sposobu rozgromienia zgrupowań przeciwnika jest uzgodnienie użycia broni jądrowej z energicznym działaniem wojsk. W obecnym czasie zasadniczym sposobem rozgromienia silnych zgrupowań nieprzyjaciela jest wykonanie zmasowanych uderzeń jądrowych w połączeniu z gwałtownymi działaniami wojsk, zakończającymi zniszczenie tych zgrupowań. Przy tym we współczesnych warunkach silne zgrupowania przeciwnika mogą być rozgramiane tylko w rezultacie użycia broni jądrowej.

W tych wypadkach, gdy do wykonania zmasowanego uderzenia jądrowego siły i środki frontu nie są gotowe, względnie nie ma niezbędnych, dokładnych danych o położeniu obiektów nieprzyjaciela rozgromienie silnych zgrupowań może być dokonane w wyniku kolejnego wykonania grupowych uderzeń jądrowych, a ich zniszczenie zakończone również kolejnymi działaniami nacierających wojsk.

W szeregu wypadków zgrupowania przeciwnika mogą być porażone tylko bronią chemiczną w połączeniu z użyciem zwykłych środków rażenia i uzgodnionymi działaniami wojsk. W określonych

warunkach zgrupowania przeciwnika mogą być rozgromione tylko w wyniku działań wojsk z wykorzystaniem zwykłych środków rażenia.

Mówiąc o ogólnym charakterze działań bojowych wojsk, w pierwszej kolejności należy wskazać, że zdecydowany charakter celów obu stron w wojnie jądrowej nadaje współczesnym operacjom zaczepnym napięty, uporczywy i bardzo manewrowy charakter już od chwili ich rozpoczęcia. Każda ze stron będzie dążyła do szybkiego i najbardziej efektywnego wykorzystania rezultatów swoich uderzeń jądrowych, do wykonania zadań i osiągnięcia celów wojny w bardzo krótkim czasie.

Od samego początku działania bojowe będą wyróżniały się: szybkością przebiegu, nagłymi zmianami sytuacji, a dążenie stron do szybkiego wykorzystania rezultatów uderzeń jądrowych będzie prowadziło do głębokich wzajemnych włamań, do tworzenia się oddzielnych ognisk działań bojowych, do powstawania dużych odstępów i przerw w ugrupowaniu operacyjnym wojsk. Wymaga to zastosowania najróżnorodniejszych rodzajów i sposobów działań bojowych, które będą prowadzone z reguły przy braku ciągłego frontu, na kierunkach, będą charakteryzowały się nierównomiernym rozwojem działań i niejednakowym natężeniem.

Celem rozgromienia lub zakończenia rozgramiania przeciwnika i opanowania jego terytorium, wojska często będą prowadziły bitwy spotkaniowe, pokonywać obronę, ścigać i niszczyć podchodzące zgrupowania, okrążać i niszczyć przeciwnika, odpierać jego przeciwuderzenia i niszczyć przeciwuderzające zgrupowania. Wojska frontu będą pokonywać różnorodne zapory, strefy skażeń, forsować przeszkody wodne, opanowywać duże miasta oraz rejony gęsto zamieszkałe, a także ważne pod względem politycznym, administracyjnym, ekonomicznym. Nie jest wykluczone, że front w toku operacji zaczepnej częścią swoich sił na oddzielnych kierunkach będzie zmuszony przechodzić do obrony.

W operacji zaczepnej rozpoczynającej się użyciem broni jądrowej szczególnego znaczenia nabierze wykonanie przez front, na czas oraz w powiązaniu ze strategicznymi i innymi środkami, niespodziewanego, silnego pierwszego uderzenia jądrowego zrealizowanego w bardzo krótkim czasie z wykorzysta-

niem maksymalnej ilości gotowych do działań środków operacyjno-taktycznych.

Najbardziej dogodnym wariantem wykonania pierwszego uderzenia jądrowego frontu jest, jak wykazują badania taki wariant, w którym pierwsza salwa rakiet operacyjno-taktycznych i wylot lotnictwa frontowego będą wykonane jednocześnie z pierwszym uderzeniem strategicznych sił jądrowych.

Jednakże nie zawsze będzie to możliwe. Strategiczne siły jądrowe znajdujące się w bardzo wysokim stopniu gotowości bojowej są zdolne do rozpoczęcia pierwszego uderzenia jądrowego wcześniej aniżeli front. I rozumie się, że rozpoczęcia pierwszego uderzenia strategicznych sił jądrowych, którym przypada decydująca rola w rozgromieniu przeciwnika, nie należy uzależniać od gotowości środków jądrowych frontów. W tych warunkach front może rozpocząć pierwsze uderzenie jednocześnie ze strategicznymi siłami jądrowymi wyłącznie swoimi siłami dyżurnymi na operacyjno-taktyczne środki jądrowe i ważne punkty dowodzenia nieprzyjaciela. Następnie, w miarę doprowadzenia do pełnej gotowości wojsk raketowych i lotnictwa frontu będą one wykonywać uderzenia na zasadnicze zgrupowania wojsk nieprzyjaciela, na jego środki OPL i inne ważne obiekty.

Z przejściem wojsk frontu do natarcia stanie przed nimi przede wszystkim zadanie związane z rozgromieniem lub zakończeniem rozgromienia przeciwstawiających się zgrupowań przeciwnika w pasie przygranicznym.

W zależności od stopnia porażenia przeciwnika, zdolności bojowych wojsk frontu, kształtującego się stosunku sił będą powstawać różnorodne warunki rozgromienia przeciwnika. W warunkach kiedy przeciwnikowi zada się takie uderzenie, w rezultacie którego powstaną w pasie przygranicznym oddzielne rozbite i pozbawione możliwości bojowych jego zgrupowania, to działania bojowe wojsk frontu przybiorą charakter zdecydowany. Będą to działania zasadniczych zgrupowań frontu prowadzone często w ugrupowaniach przedbojowych, a nawet ugrupowaniach marszowych realizowane w głąb w wysokim tempie. Dla zakończenia rozgromienia ocalałych zgrupowań przeciwnika wystarczające będzie wydzielenie części sił.

W wypadku gdy na oddzielnych kierunkach lub w całym pasie frontu obie strony ponoszą znaczne straty, ważne jest uprzedzenie przeciwnika w wykonaniu uderzeń jądrowych na jego ocalałe zgrupowania, w przejściu do natarcia zdolnymi do działań wojskami, w likwidacji skutków uderzeń jądrowych i szybkim wprowadzeniem do bitwy wojsk, które były obiektem uderzeń nieprzyjaciela. Nie jest wykluczone, że oddzielne zgrupowania frontu w pełni utracą zdolność bojową i przeciwnik ocalałymi siłami przejdzie do natarcia. W tym wypadku front powinien wykonać powtórne uderzenia jądrowe na najbardziej groźne zgrupowania przeciwnika, wprowadzić odwody frontu, a niekiedy i wojska armii drugiego rzutu frontu. W niektórych wypadkach może być celowa zmiana pasów natarcia armii.

Możliwa jest i taka sytuacja, kiedy na jednych kierunkach przeciwnik poniesie znaczne straty, a na innych zachowają się w jego pasie przygranicznym zgrupowania sił i środków zdolne do prowadzenia działań bojowych, a w tym samym czasie wojska frontu na oddzielnych kierunkach poniosą znaczne straty. W tym wypadku działania wojsk frontu będą polegały na wykonaniu powtórných uderzeń jądrowych na ocalałe zgrupowania nieprzyjaciela w pasie przygranicznym i na zdecydowanym wtargnięciu na jego terytorium większością sił w ślad za uderzeniami jądrowymi.

Podczas rozgromienia zgrupowań lotnictwa przeciwnika jednym z ważniejszych zadań, oprócz wykonania na nie uderzeń jądrowych w toku bitwy w pasie przygranicznym, będzie uchwycenie i zniszczenie czynnych lotnisk przeciwnika przenikającymi w głąb zgrupowaniami pancernymi i desantami powietrznymi.

Podczas rozwijania natarcia wojsk frontu należy dążyć do nieprzerwanego narastania /wzmacniania/ tempa natarcia, rozgromienia ocalałych zgrupowań przeciwnika i pełnego ich zniszczenia. Osiąg^a się to w wyniku realizacji uzgodnionych i wzajemnie uzależnionych co do celu, czasu i miejsca uderzeń jądrowych i energicznych działań wojsk. Do zakończenia rozgromienia zgrupowań przeciwnika wykorzystuje się w pierwszej kolejności wojska pancerne i powietrzno-desantowe.

Wojiska pancerne stanowią wiodącą siłę zgrupowań uderzeniowych działających na decydujących kierunkach frontu. Wojiska te dysponując potężną siłą uderzeniową, wysoką manewrowością, dużą odpornością na rażące działanie wybuchu jądrowego, a także zwiększoną możliwością pokonywania stref skażeń promieniotwórczych, zniszczeń i zapór, mogą działać w ślad za uderzeniami jądrowymi i szybko dokonywać ostatecznego rozgromienia ocalałych zgrupowań nieprzyjaciela, niszczyć lub opanowywać jego węzły lotniskowe i bazy raketowe, środki OPL, duże punkty dowodzenia, a także dezorganizować jego przedsięwzięcia mobilizacyjne.

Podczas rozwijania natarcia ważną rolę w końcowej fazie rozgromienia przeciwnika odgrywać będą desanty powietrzne. Różne co do składu, głębokości desantowania i charakteru stawianych przed nimi zadań desanty powietrzne - zrzucane w ślad za uderzeniem jądrowym na jednym lub na zbieżnych kierunkach natarcia - mogą stworzyć system natarcia z powietrza.

Energiczne i manewrowe działania wojsk w toku rozwijania natarcia i wykonywania potężnych uderzeń wymagają wzmocnienia pierwszego rzutu działających wojsk ogólnowojskowymi odwodami frontu. Wzmocnienie armii pierwszego rzutu odwodami jest potrzebne także w toku rozgramiania lub zakończenia rozgramiania przeciw uderzających i wychodzących zgrupowań nieprzyjaciela, podczas przenoszenia wysiłku wojsk na inny kierunek, a także w warunkach kiedy oddzielne nacierające zgrupowania poniosą duże straty w wyniku uderzeń jądrowych nieprzyjaciela i zaistnieje potrzeba tworzenia nowych zgrupowań. Oprócz tego, armii potrzebne jest wzmocnienie, ^{w warunkach} kiedy stosunek sił na oddzielnych kierunkach będzie kształtował się niekorzystanie dla nacierających zgrupowań uderzeniowych frontu.

Armia drugiego rzutu frontu może być wprowadzona do bitwy pod koniec realizacji zadania bliższego lub na początku wykonywania zadania dalszego frontu. Oczywiście nie wyklucza to wykorzystania jej w pierwszych dniach operacji w zależności od konkretnie kształtującej się sytuacji podczas rozwijania natarcia.

Takie są w ogólnej postaci podstawowe zasady prowadzenia operacji zaczepnych frontu w warunkach użycia broni jądrowej.

OPERACJE ZACZEPNE FRONTU W OKRESIE BEZJADROWYM

Operacje zaczepne frontu w okresie bezjądrowym będą prowadzone zgodnie z celami i zadaniami wojsk lądowych w operacji strategicznej na teatrze działań wojennych.

Oczywiste jest, że na organizację i prowadzenie operacji będą wpływać przede wszystkim możliwości bojowe zwykłych środków rażenia wojsk frontu i współdziałających z nimi związków operacyjnych i taktycznych innych rodzajów sił zbrojnych, szczególnie lotnictwa. Ponadto przy wszelkich kalkulacjach należy uwzględniać możliwości bojowe zwykłych środków rażenia nieprzyjaciela.

Zasadniczymi środkami rażenia przeciwnika w operacji zaczepnej będą lotnictwo, artyleria i czołgi. Szczególnie ważną rolę będą odgrywać czołgi łączące w sobie dużą manewrowość oraz siłę ognia i uderzenia.

Zwykłe środki walki frontu pozwalają wykonać zasadniczymi siłami lotnictwa frontowego zmasowane i grupowe uderzenia na nieprzyjaciela na głębokość 350-450 km. Przy czym jego lotnictwo myśliwsko-bombowe może wykonać takie uderzenia na głębokość do 150-250 km, to jest oddziaływać na wojska pierwszego rzutu przeciwnika i jego odwody korpusne oraz odwody grupy armii. Jednakże możliwości porażenia zgrupowań przeciwnika siłami lotnictwa frontowego są ograniczone. Przykładowo: dywizja myśliwsko-bombowa lub bombowa może za dzień walki wykonać 2-3 wyloty i porazić 1-2 brygady przeciwnika / zadając im około 20% strat.

Zasadnicza masa artylerii znajduje się w składzie wojsk armii. Artyleria ta, może porazić przeciwnika na głębokość 15-18 km, a częścią sił na ponad 20 km. Przy tym może ona obezwładnić siłę żywą i środki ogniowe znajdujące się poza ukryciami na groncie do 14 km, a w ukryciach około 7 km.

Ogólnym celem operacji zaczepnej frontu realizowanej bez użycia broni jądrowej może być zerwanie natarcia przeciwnika, rozgromienie zasadniczych sił jego grupy armii, przede wszystkim korpusów armijnych pierwszego rzutu z ich środkami

jądrowymi, i opanowanie ważnych rejonów jego terytorium zapewniających rozwinięcie natarcia w głąb teatru działań wojennych.

Przykładowo - w warunkach zachodniego teatru działań wojennych głębokość operacji zaczepnej frontu może wynosić 350-450 km, przy czym głębokość zadania bliższego może wynosić 150-250 km.

Tempo natarcia będzie określane w zależności od stopnia porażenia zgrupowań przeciwnika uderzeniami lotnictwa i artylerii, a także będzie zależało od wykorzystania możliwości ogniowych i manewrowych wojsk pancernych i zmechanizowanych, charakteru działań nieprzyjaciela, kształtującego się stosunku sił i może wynosić 25-50 km na dobę. Zatem czas trwania operacji zaczepnej frontu bez użycia broni jądrowej przy średnim tempie natarcia 35-40km na dobę może wynosić 10-12 dni.

Zadaniem bliższym frontu może być rozgromienie głównych sił korpusów armijnych pierwszego rzutu i odwodów na kierunku uderzeń frontu, zniszczenie zasadniczych środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, opanowanie rejonów i rubieży, których uchwycenie narusza trwałość operacyjną obrony przeciwnika i stwarza dogodne warunki do pomyślnego rozwinięcia natarcia w głębokości operacyjnej.

Zadaniem dalszym frontu w danych warunkach może być zakończenie rozgramiania zasadniczych sił pierwszego rzutu i odwodów grup armii, pokonanie z marszu rubieży obronnych i opanowanie tych rejonów w głębokości operacyjnej, które stwarzają warunki do kolejnej operacji zaczepnej w centralnych rejonach teatru działań wojennych.

W danych warunkach ważną rolę przy wykonywaniu zadań natarcia będzie odgrywać operacja powietrzna, prowadzona według planu Naczelnego Dowództwa, w której weźmie udział i armia lotnicza frontu. Celem takiej operacji będzie rozgromienie lotnictwa przeciwnika na teatrze działań wojennych i wywalczenie panowania w powietrzu. Przy tym mogą być wykonywane zadania związane z porażeniem także lądowych zgrupowań przeciwnika. W ślad lub jednocześnie z wykonaniem niespodziewanych uderzeń lotniczych

z początkiem wojny powinno nastąpić również przejście do natarcia wojsk frontu.

Przygotowanie operacji zaczepnej frontu z użyciem tylko zwykłych środków rażenia realizowane jest jednocześnie z przygotowaniem operacji z użyciem broni jądrowej. Wychodząc z celów i zadań, które będą postawione frontowi na bezjądrowy okres operacji strategicznej, dowódca podejmuje decyzję o prowadzeniu operacji bez użycia broni jądrowej, przy czym uwzględnia on w swojej decyzji również prowadzenie operacji z użyciem broni jądrowej, zwłaszcza tworzenie zgrupowania wojsk, zabezpieczanie stałej gotowości sił i środków do użycia broni jądrowej oraz organizację obrony wojsk.

Szczególną uwagę podczas przygotowania operacji zwraca się na planowanie, którego zasadniczymi zagadnieniami będą: stworzenie zgrupowań uderzeniowych, użycie lotnictwa frontowego tak w operacji mającej na celu wywalczenie panowania w powietrzu, jak i dla zabezpieczenia natarcia zgrupowań uderzeniowych, użycie artylerii zgrupowań uderzeniowych, wykorzystanie wojsk pancernych we współdziałaniu z lotnictwem i desantami powietrznymi do energicznego rozwinięcia natarcia w głąb, organizacja OPL wojsk, a także zabezpieczenie wojsk w pierwszej kolejności w amunicję i MPS.

Mówiąc o planowaniu należy zauważyć, że mając na uwadze jedność planowania operacji zaczepnej frontu, planowanie natarcia wojsk frontu bez użycia broni jądrowej rozpatrujemy jako część składową planowania operacji z użyciem broni jądrowej i to jest prawidłowe. Rzecz w tym, że natarcie wojsk na początku wojny może rozpocząć się tak z użyciem broni jądrowej jak i bez użycia. W obu wypadkach siły i środki konwencjonalne z wyjątkiem broni jądrowej, wydzielone do dyspozycji frontu mogą być te same.

Dlatego plan operacji zaczepnej prowadzonej zwykłymi środkami, celowo jest rozpatrywać jako oddzielną część ogólnego planu prowadzenia operacji z wykorzystaniem broni jądrowej, ponieważ zamiar, cele i zadania, a także sposoby rozgromienia przeciwnika w natarciu bez użycia broni jądrowej

będą różnić się od zamiaru i celów oraz zadań i sposobów rozgramiania przeciwnika w operacji prowadzonej z użyciem tej broni.

Szczególną uwagę przy planowaniu, jak wynika z doświadczeń Wielkiej Wojny Ojczyznianej, należy zwrócić na uzgodnienie użycia lotnictwa, artylerii oraz działań wojsk pancernych i zmechanizowanych.

Wiele uwagi należy także poświęcić szczegółowemu zaplanowaniu pierwszego dnia operacji, z uwzględnieniem różnych wariantów rozpoczęcia działań bojowych. Za zasadniczy wariant, wydaje się, należy uważać przejście wojsk frontu do natarcia jednocześnie lub w ślad za niespodziewanym uderzeniem lotnictwa wykonującego operację powietrzną.

Doświadczenie Wielkiej Wojny Ojczyznianej /szczególnie odnośnie użycia wojsk pancernych/ oraz badania wykazują, że stworzenie zgrupowań uderzeniowych powinno opierać się na pełnym wykorzystaniu możliwości manewrowych wojsk i zapewniać : niedopuszczenie do nagłego napadu nieprzyjaciela i jego odparcie, wykonanie uprzedzającego /niespodziewanego/ uderzenia na zasadnicze zgrupowania nieprzyjaciela siłami przeważającymi półtora - lub dwa razy na wybranym kierunku i osiągnięcie zdecydowanej przewagi /trzy-, czterokrotnej w artylerii i czołgach/ na odcinkach uderzenia.

W rezultacie działań wojsk należy uniemożliwić nieprzyjacielowi przejście do pozycyjnych form działań bojowych i zapewnić rozwinięcia energicznego natarcia na całą głębokość operacji.

Użycie lotnictwa frontowego w operacji w celu wywalczenia panowania w powietrzu planuje się na podstawie wytycznych Naczelnego Dowództwa. Działania lotnictwa na korzyść nacierających wojsk frontu ześrodkowuje się na głównym kierunku, celem wykonania zasadniczych zadań i przede wszystkim w interesie wojsk pancernych i desantów powietrznych.

Przy użyciu artylerii zgrupowań uderzeniowych celowe jest wykorzystanie doświadczeń minionej wojny okresu powojennego w zakresie organizacji i wykonania natarcia artyleryjskiego. Ponadto przy tworzeniu zgrupowań artyleryjskich na odcinku uderzeń należy w pełni wykorzystać ruchliwość artylerii, przy czym jej rozwijanie do zabezpieczenia działań wojsk z marszu powinno nastąpić przed

podjęciem i rozwinięciem zasadniczych sił wojsk pancernych i zmechanizowanych.

Stosując manewr wojska OPL powinny zapewnić wysoką skuteczność osłony zgrupowań uderzeniowych, szczególnie w okresie maksymalnego ześrodkowania wojsk pancernych i zmechanizowanych na odcinkach uderzenia.

Przy zaopatrywaniu wojsk w amunicję i MPS ważne jest ażeby zgromadzić zapasy zaspokajające zwiększone potrzeby wojsk oraz przewidzieć na czas ich dowóz /dostarczenie/ do wojsk w toku operacji.

P r o w a d z e n i e o p e r a c j i z a c z e p n e j będzie polegało na wykonaniu ześrodkowanych i wzajemnie powiązanych uderzeń lotnictwa i artylerii, prowadzeniu działań zgrupowaniami pancernymi i zmechanizowanymi na wybranych kierunkach w celu rozdrobnienia przeciwstawiających się zgrupowań przeciwnika, rozcięciu, okrążeniu i zniszczeniu tych zgrupowań kolejno. Przy czym rozgromienie przeciwnika będzie realizowane kolejno wzdłuż frontu i w głąb, w celu tworzenia wyłomów i naruszania ugrupowania bojowego wojsk nieprzyjaciela. Jednocześnie konieczne jest uderzeniami lotnictwa i zgrupowań pancernych /przy współdziałaniu z desantami powietrznymi/ energiczne rozwijanie w głąb, rozszerzenie tworzących się wyłomów w ugrupowaniu operacyjnym przeciwnika w stronę skrzydeł, celem okrążenia i zniszczenia ważniejszych jego zgrupowań.

Tak więc sposobami prowadzenia operacji zaczepnej bez użycia broni jądrowej mogą być: wykonanie czołowych uderzeń na najkrótszych kierunkach w celu rozcięcia zgrupowań przeciwnika oraz wykonanie uderzeń na kierunkach zbicznych celem okrążenia i zniszczenia jego zgrupowań. Na kierunkach nadmorskich jednym ze sposobów prowadzenia operacji może być odcięcie zgrupowania przeciwnika, "przyparcie" go do morza, a następnie zniszczenie. Możliwe są także różne kombinacje tych sposobów.

Co się tyczy sposobów rozgromienia zgrupowań przeciwnika, to u podstaw ich realizacji powinny być uderzenia lotnictwa i artylerii oraz energiczne natarcie wojsk pancernych i zmechanizowanych przy bezpośrednim wsparciu ich działań bojowych

przez lotnictwo i artylerię. Zależnie od sytuacji, w jednych wypadkach do rozgromienia broniących się zgrupowań przeciwnika potrzebne jest ognioweⁱ lotnicze przygotowanie, a w innych gdy przeciwnik jeszcze nie rozwinął się do bitwy spotzaniowej lub pośpiesznie przeszedł do obrony, wystarczające jest wykonanie uderzeń lotnictwa i nawał ogniowych na przeciwnika.

W zależności od położenia i stanu zgrupowań nieprzyjaciela organizuje się wsparcie nacierających wojsk pancernych i zmechanizowanych przez artylerię i lotnictwo. W jednym przypadku gdy przeciwnik przygotował się do odparcia naszego natarcia, wsparcie może być wykonane wałem ogniowym, w innych - kolejnymi ześrodkowaniami ognia lub zastosowania kombinacji tych sposobów. Lotnictwo celowo jest wykorzystywać w zasadzie do wsparcia zgrupowań pancernych, zwłaszcza podczas rozwijania natarcia w głąb.

Artyleria, wojska pancerne i zmechanizowane celem rozgromienia zgrupowań przeciwnika i stworzenia zdecydowanej przewagi w siłach i środkach mogą ześrodkować^{YW} się na wybranych odcinkach uderzeń na zbieżnych kierunkach i stworzyć celem wykonania uderzenia bardzo skupione zgrupowanie sił i środków. Ześrodkowanie takich zagęszczonych zgrupowań wojsk, naturalnie nie odpowiada w pełni wymaganiom wojny raketowo-jądrowej. We współczesnych warunkach podobne zmasowanie sił i środków związane jest z dużym ryzykiem, należy więc realizować je tylko na czas wykonywania zadań bojowych, z kolejnym szybkim rozśrodkowywaniem zgrupowań uderzeniowych. Takie ześrodkowanie wysiłków możliwe jest na krótki okres /nie na więcej niż 4-6 godzin/, gdy nie ma oznak przygotowań przeciwnika do użyci^a broni jądrowej.

Po wykonaniu lotniczego i ogniowego przygotowania wojsk gwałtownie atakują, rozszerzają wyłom w stronę jednego lub obu skrzydeł oraz prowadzą działania bojowe na kierunkach umożliwiających okrążenie a następnie kolejne zniszczenie wojsk przeciwnika. Głównym zadaniem zgrupowań pancernych współdziałających z lotnictwem i desantami powietrznymi będzie gwałtowne wyjście na tyły nieprzyjaciela i rozwinięcie natarcia w głąb.

Już w toku rozgramiania przeciwnika w pasie przygranicznym wymagane jest zdecydowane i jednoczesne ześrodkowanie

wysiłek lotnictwa, w tej liczbie i lotnictwa dalekiego zasięgu, jeśli prowadzi ono będzie operację powietrzną na danym kierunku/celem wykonania uprzedzających uderzeń na zasadnicze zgrupowania lotnictwa i wojsk lądowych przeciwnika /z ich środkami jądrowymi/, wykonanie przez artylerię i czołgi ogniowego przygotowania na podchodzące do granicy państwowej wojska nieprzyjaciela, a także zdecydowane działania zgrupowań pancernych frontu, stosujących różne sposoby rozgramiania przeciwnika, z uwzględnieniem zarysowującej się sytuacji i charakteru jego działań.

W rezultacie pomyślnego wykonania zadań podczas rozgramiania przeciwstawiających się i podchodzących zgrupowań nieprzyjaciela w pasie przygranicznym, możliwości jego w zakresie przeciwdziałania natarciu naszych wojsk mogą znacznie zmniejszyć się, w wyniku czego powstaną warunki do prowadzenia manewrowych działań na szeroką skalę w interesie rozwinięcia natarcia w głąb.

Podczas rozwijania operacji zaczepnej powodzenie będzie się osiągać przede wszystkim w wyniku energicznego natarcia silnych zgrupowań pancernych w głąb ugrupowania przeciwnika, zniszczenia przy współdziałaniu z operacyjnym desantem powietrznym - środków napadu jądrowego, ważniejszych obiektów i porażenia jego podchodzących odwodów. Bardzo ważne znaczenie dla osiągnięcia sukcesu w natarciu ma narastanie na czas wysiłku pierwszego rzutu drogą szybkiego manewru sił i środków z innych kierunków, a także kosztem drugich rzutów i odwodów. Próby zatrzymania natarcia wojsk frontu przez nieprzyjaciela poprzez jego przejście do obrony powinny być udaremnione uderzeniami lotnictwa i artylerii, działaniem desantów powietrznych oraz energicznymi działaniami nacierających zgrupowań.

W miarę rozwoju natarcia wojsk frontu wzrastać będzie groźba przejścia nieprzyjaciela do użycia broni jądrowej, szczególnie kiedy przeciwnik utraci ważniejsze operacyjno-strategiczne rubieże lub rejony i zaistnieje groźba rozbitcia jego zasadniczych zgrupowań sił i środków na teatrze działań wojennych. Dlatego od wojsk frontu w miarę narastania takiej sytuacji, wymagana jest najbardziej pełna gotowość do działań z użyciem broni jądrowej.

Przejsie wojsk frontu do użycia broni jądrowej stanowi jedno z najbardziej ważnych i złożonych momentów operacji. Użycie broni jądrowej pozwala radykalnie zmienić sytuację na naszą korzyść, zapewnić możliwości zdecydowanego porażenia przeciwnika i stwarza warunki do osiągnięcia celów operacji zaczętej w krótkim czasie. Wykonanie tych zadań zależy bezpośrednio od organizacji i przeprowadzania przedsięwzięć mających na celu zapewnienie stałej gotowości sił i środków do szybkiego i zorganizowanego przejścia do działań z użyciem broni masowego rażenia, przede wszystkim dla wykonania na czas niespodziewanego i silnego uderzenia jądrowego na nieprzyjaciela, a także udaremnienia jego przygotowań do uderzenia jądrowego. Zatem zasadniczym celem pierwszego uderzenia frontu może być niedopuszczenie do wykonania przygotowanych uderzeń jądrowych nieprzyjaciela, a także zadania strat jego środkom ogniowym i zasadniczym zgrupowaniem wojsk, zwłaszcza pancernych, tak aby maksymalnie osłabić i stworzyć warunki do definitywnego rozgromienia nieprzyjaciela.

Pierwsze uderzenie jądrowe frontu wykonane w toku działań bojowych rozpoczynających się zwykłymi środkami rażenia, w zasadniczy sposób różni się od uderzenia jądrowego wykonywanego na początku wojny. Różnica ta będzie uwarunkowana stanem i położeniem obiektów rażenia, rozmieszczeniem i gotowością naszych środków przenoszenia, a także warunkami prowadzenia rozpoznania. Oprócz tego, siły i środki pierwszych rzutów stron będą w pełni rozwinięte i znajdować się będą w bezpośredniej ze sobą styczności.

Okoliczność ta wymaga, aby w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu na równi z operacyjno-taktycznymi środkami napadu jądrowego obowiązkowo niszczyć i taktyczne środki jądrowe nieprzyjaciela, a także zasadnicze zgrupowania wojsk jego pierwszego rzutu. Pomysłna walka ze środkami jądrowymi nieprzyjaciela w ciągu całego okresu bezjądrowego, to jest momentu użycia broni jądrowej, pozbawi go przewagi.

Cechą charakterystyczną wykonywania pierwszego uderzenia jądrowego w toku natarcia jest i to, iż jego przygotowanie będzie realizowane w złożonej szybko zmieniającej się sytuacji. Przy czym front nie będzie zawsze w stanie określać obiektów uderzeń dla wszystkich środków biorących udział w pierwszym uderzeniu

jądrowym. W związku z tym może zaistanieć konieczność pozostawienia dowódcom armii i dywizji prawa wyboru obiektów dla swoich związków i oddziałów raketowych, zależnie od sytuacji i wykonywanych przez wojska zadań.

Równie ważny jak prawidłowe określenie zadań użycia broni jądrowej będzie dla osiągnięcia powodzenia natarcia posiadać wybór momentu i wykonanie na czas pierwszego uderzenia jądrowego. Opóźnienie lub nawet nieznaczna zwłoka w jego wykonaniu umożliwi nieprzyjacielowi użycie wszystkich środków jądrowych. Aby nie dopuścić do tego, należy wykonać uderzenie jądrowe na nieprzyjaciela z chwilą stwierdzenia pierwszych oznak jego przygotowań do użycia broni jądrowej. Dlatego w toku działań bojowych konieczne jest stałe posiadanie dostatecznej ilości gotowych ładunków jądrowych i utrzymywanie środków przenoszenia tych ładunków do celu, jak największym stopniu gotowości, który jest dopuszczalny ze względów technicznych i sytuacji. Konkretną ilość tych środków i stopień ich gotowości powinien określać dowódca frontu uwzględniając warunki sytuacji. Oprócz tego określa on przedsięwzięcia z zakresu wzmocnienia obrony wojsk przed środkami masowego rażenia.

Z kolei sztab zgodnie z decyzją dowódcy frontu powinien na czas wnosić zmiany do planu pierwszego uderzenia jądrowego, organizować dodatkowe rozpoznanie obiektów przeciwnika, przekazywać natychmiast zadania do wykonawców i w razie konieczności podawać sygnały celem przejścia środków z jednego stopnia gotowości w drugi.

Naturalnie z chwilą zastosowania broni jądrowej inne będą działania wojsk frontu. Wymaga to od dowódcy frontu szybkiego powzięcia nowych decyzji i postawienia wojskom nowych zadań bojowych dla osiągnięcia celu operacji. Bardzo ważne jest przy tym nacelowanie wojsk na wykorzystanie rezultatów własnych uderzeń jądrowych, uzgodnienie zagadnień współdziałania i poczynienia kroków w celu zachowania zdolności bojowej sił i środków frontu zabezpieczając je przed skutkami użycia broni masowego rażenia przeciwnika.

x

x

x

W wykładzie zostały przedstawione najważniejsze zagadnienia dotyczące przygotowania i prowadzenia operacji zaczepnych frontu, w zakresie których zostały nagromadzone i uogólnione określone doświadczenia przygotowania operacyjnego i praktycznej pracy sztabów. Jednocześnie apelujemy do wszystkich generałów i oficerów o studiowanie zagadnień organizacji i prowadzenia operacji zaczepnych, szczególnie w nowych aspektach wojny raketowo-jądrowej i bezjądrowej, a także wojny z ograniczonym użyciem broni jądrowej.

Tłumaczyli:

płk dypł. T.BENTKOWSKI

płk dypł. St.BARTUSZEK

Wykonano w 60 egz.

Egz.Nr 1-60 Bibl.Szkol.ASG

Wyk.płk Bentkowski

- płk Bartuszek -

Druk A.W.

Tłum.z Pow.Z.I.SG.nr 0204.14.2.69r.

Nr ks.0477/0869/WW

Kor.H.W.

